

EXAMENSARBETE

Hösten 2006

Lärarytbildningen

**Attityder till fysisk aktivitet
-bland elever i en miljonstad utomlands jämfört
med elever på Sveriges landsbygd**

Författare

Daniel Svalner

Björn Nilsson

Handledare

Ann-Christine Sollerhed

www.hkr.se

Attityder till fysisk aktivitet

- bland elever i en miljonstad utomlands jämfört med elever på Sveriges landsbygd

Abstract

Arbetet undersöker attityder till fysisk aktivitet i skolan och åldersintegrering hos elever på en svensk skola i en miljonstad utomlands, för att sedan jämföra det resultatet med en skola på Sveriges landsbygd. Dessutom jämförs elevernas möjligheter till fysisk aktivitet på fritiden. Eleverna fick svara på en enkät och resultaten analyserades och jämfördes med varandra. Resultatet visade på att skillnaderna inte var stora mellan dessa två olika grupper av elever, utan endast en minoritet av eleverna visade missnöje med skolans resurser och till deras åldersintegrerade klasser.

Ämnesord:

Attityder, fysisk aktivitet, idrottsundervisning, åldersintegrering, storstad utomlands, Idrott och Hälsa.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte	5
2. Litteraturgenomgång	6
2.1 Idrott och Hälsa i storstaden.....	6
2.2 Regionala variationer i idrottsundervisningen	8
2.3 Attityder	8
2.3.1 Attityder till ämnet Idrott och Hälsa	9
2.4 Åldersintegrerade klasser	11
2.4.1 Utvecklandet av åldersintegrering.....	12
2.4.2 Fördelar och nackdelar med åldersblandade klasser	13
2.4.3 Åldersblandade klasser inom ämnet Idrott och Hälsa.....	14
3. Empirisk del	15
3.1 Metod	15
3.2 Problemprecisering.....	16
3.3 Urval av respondenter	16
3.4 Material	16
3.5 Etiska övervägande	18
4. Resultat.....	19
4.1 Elevernas attityder till idrottsundervisningen	19
4.2 Elevernas attityder till åldersintegreringen	20
4.3 Elevernas möjligheter till fysisk aktivitet på fritiden	20
5. Resultatdiskussion.....	22
5.1 Elevernas attityder till idrottsundervisningen	22
5.2 Elevernas attityder till åldersintegreringen	23
5.3 Elevernas möjligheter till fysisk aktivitet på fritiden.....	24
6. Diskussion	26
6.1 Metoddiskussion.....	27
7. Sammanfattning	28
Referenser.....	29
Bilagor	

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Under en VFU-period observerade vi situationer på en svensk skola i en miljonstad utomlands med begränsade resurser. De observerade situationerna var rastaktiviteter och idrottsundervisning. Vad vi observerade var agerande och uppförande som gav en antydning till elevernas inställning mot de begränsade förutsättningar de hade till förfogande.

På denna skola i miljonstaden, där vi genomförde praktiken, var klasserna åldersintegrerade, vilket vi också behandlade i arbetet. Närmare bestämt, hur de såg på att utföra sina idrottsaktiviteter tillsammans med kamrater som var äldre eller yngre och hur detta fungerade. Klassen vi observerade innehöll elever som gick i årskurs tre upp till årskurs sju.

Eleverna vi undervisade under VFU-perioden fick i efterhand svara på en enkät om hur de såg på situationen när det gällde deras fysiska aktivitet i skolan, hur de såg på att ha idrottsundervisning åldersintegrerat samt hur mycket fysisk aktivitet de hade möjlighet att utöva på fritiden.

Enkätundersökningen jämfördes med en skola på en landsbygd, där eleverna fick svara på samma frågor som eleverna i miljonstaden. Klasserna i denna skola var också åldersintegrerade och även de hade begränsade möjligheter för sin idrottsundervisning och för sina fysiska aktiviteter på fritiden.

1.2 Syfte

Syftet med arbetet var att undersöka vilka attityder elever i en åldersblandad klass på en svensk skola i en miljonstad utomlands hade till sin fysiska aktivitet i skolan och åldersintegreringen, samt en jämförelse med en åldersblandad klass på en skola på Sveriges landsbygd. Undersökningen omfattar även hur mycket fysisk aktivitet eleverna hade möjlighet att utöva på fritiden.

2. Litteraturgenomgång

2.1 *Idrott och Hälsa i storstaden*

1994 publicerades det en rapport som kallas ID-93 som handlar om hur idrottsundervisningen i skolan skiljer sig mellan storstaden och landsbygden. Rapporten tar även upp hur aktiviteten på fritiden skiljer sig mellan dessa ungdomar. De frågor som tas upp i rapporten är:

- Hur skiljer sig storstadsungdomars förutsättningar för idrott/motion på fritid från landsortsungdomarnas?
- Vilken betydelse har utbudet av aktiviteter, den miljö man lever i och valmöjligheten?
- Vilka är möjligheterna för spontan idrott i staden/på landet? (Mattsson, 1994, s.15)

Jämförelser mellan olika kommuntyper i Sverige har gjorts där man delat in Stockholm, Göteborg och Malmö som kommuntyp 1, övriga större städer som kommuntyp 2, medelstora kommuner som kommuntyp 3 samt landsorts-/glesbygdskommuner som kommuntyp 4 (Mattsson, 1994).

För att få svar på frågan om hur mycket barnen ägnar sig åt fysisk aktivitet på sin fritid har det gjorts vidare undersökningar av Gymnastikhögskolan i Örebro med frågeställningar inom ramen för den nationella utvärderingen. Den studie som utfördes var en kvalitativ studie i två skolor, en landsortsskola samt en storstadsskola (Mattsson, 1994).

Enligt ID-93 konstaterades det att 68,6 % av pojkarna och 75,9 % av flickorna ägnade sig åt någon form av fysisk aktivitet någon gång i veckan på sin fritid. Denna fysiska aktivitet var utan någon specificerad ansträngningsnivå. De olika aktiviteternas art och omfattning varierar dock bland de olika kommuntyperna. Många av ungdomarna hann även med att utöva flera olika typer av fysiska aktiviteter varje vecka. Lite drygt en fjärdedel av pojkarna och knappt en fjärdedel av flickorna ägnade sig åt mer än en aktivitet varje vecka (Mattsson, 1994).

För att ytterligare jämföra storstaden med landsbygden gjordes även en jämförelse mellan kommuntyp 1 (orststäder) och kommuntyp 4 (landsbygd/glesbygd). Det svåra med att göra en jämförelse som denna är osäkerheten vid bedömningen av resultaten. Det ringa antalet elever i kommuntyp 4 gjorde det svårt att dra för stora växlar vid resultatet (Mattsson, 1994).

Undersökningen visade att det är 62,8 % av pojkarna i kommuntyp 1 som var aktiva minst en gång per vecka i jämförelse med 79,6 % av pojkarna i kommuntyp 4. Bland flickorna var det 68,8 % i kommuntyp 1 som var aktiva minst en gång per vecka i jämförelse med 83,0 % av flickorna i kommuntyp 4. När det gällde mer än en aktivitet i veckan såg tabellen ut enligt följande:

	P1 %	P4 %	F1%	F4 %
1akt./v.	40,5	50,0	42,0	39,0
2akt./v.	15,7	24,0	20,5	32,2
3akt./v.	6,6	5,6	6,25	11,8
	62,8	79,6	68,8	83,0

För att ytterligare fördjupa sig i ungdomarnas aktiva vanor undersöktes hur många av dem som var aktiva i en idrottsförening. Resultatet visade att i genomsnitt 73,1 % av eleverna i åk 9 sade sig vara aktiva medlemmar i en idrottsförening. Resultatet visar även att den lägsta andelen involverade i en idrottsförening fanns i storstäderna och den högsta andelen fanns i landsorts-/glesbygdskommunerna. De flesta av ungdomarna som var med i en idrottsförening tränade för att de tyckte att det var roligt men en del gjorde även det för att tävla (Mattsson, 1994).

Den slutsats som drogs av undersökningarna var att ungdomarnas idrotts- och motionsvanor var olika i storstaden och på landsbygden. Denna slutsats kan väl sägas spegla de olika förutsättningar som råder. Det spontana idrottsutövandet och föreningsverksamheten stod närmre vartannat på landsbygden, än vad de gjorde i storstaden. I den lilla kommunen blev ofta idrottsföreningen den naturliga samlingspunkten där ungdomarna träffades, tränade och umgicks. Jämförelsen mellan de olika kommuntyperna, kan styrka dessa resultat samt även att idrottens sociala funktion verkar betyda mer på landsbygden än i storstaden. När det gällde den spontana idrotten/motionen var det också betydligt mer vanligt på landsbygden. Elevernas kommentarer menade på att det fanns mycket mer möjligheter till spontan idrott/motion för dem som bodde på landsbygden (Mattsson, 1994).

De praktiska och ekonomiska problemen som till exempel transporter, utrustning och föräldrars möjlighet och vilja till att engagera sig finns både i staden och på landet. I undersökningen verkade det dock som om att man på landsbygden fann lösningar på dessa problem på ett naturligare sätt. Det fanns ett större utrymme för spontana och kreativa initiativ på landsbygden. En större flexibilitet fanns på landsbygden. Om barnen bodde i utkanten av ett samhälle var de beroende av föräldrarna till att ställa upp och skjutsa dem till träningslokaler eller träningsplats. Detta problem kunde även finnas i storstaden. De barn som bodde på landsbygden och inte kunde utöva aktiviteter beroende på föräldrarnas arbetstider eller av någon annan anledning, brukade själva lösa problemet så att de kunde idrotta på egen hand där de bodde (Mattsson, 1994).

2.2 Regionala variationer i idrottsundervisningen

Idrottsundervisningen skiljer sig från storstad till landsbygd. Detta är kanske inte så konstigt beroende på de förutsättningar som finns. Dessa variationer är dock inte så stora som man kan tro. Ett exempel som skiljer sig mellan storstadsundervisningen och landsbygdsundervisningen är dock friluftslivet. Friluftsliv som begrepp har olika betydelse för elever från olika delar av landet. Många elever har friluftsliv som en del av sin vardag även om de inte tänker på det. För andra elever kan det definieras som friluftsteknik, alltså sådant som man får lära sig under en friluftsdag. Storstadsbarnen får inte friluftslivet som en del i sin vardag. När skolan skall arrangera friluftsdagar i storstaden krävs det speciella arrangemang med transport och så vidare (Mattsson, 1994).

2.3 Attityder

Ända sedan 1920-talet är attityd en viktig term inom socialpsykologin och andra socialvetenskaper men ordet har använts längre än så. Darwin använde till exempel attityd om människors och djurs kroppshållningar och ställningar, gester, miner och läten, som han fann vara specifika uttryck för känslor inom de olika arterna (Nationalencyklopedin, 2006). Detta passar in i beskrivningen av ordet. Attityd betyder enligt Svenska Akademiens Ordbok:

Hållning, eg. o. vanl. betraktad ss. mer l. mindre medvetet afpassad för ngn viss situation l. för konstnärligt l. uttrycksfullt åskådliggörande af ngn handling, sinnesstämning osv.; (uttrycksfull l. dramatisk l. teatralisk) kroppställning; jfr POSITUR. (www.saob.se)

Attityder är positiva eller negativa utvärderingar och reaktioner mot objekt, människor, situationer eller andra aspekter. Dessa aspekter inkluderar till exempel abstrakta idéer och samhällsnormer. Psykologin benämner attityder som tre komponenter: kognitiv, affektiv och beteendemässig. Till exempel, den kognitiva delen består av uppfattningen och förståelsen av en given situation. Den affektiva består av känslorna riktade mot situationen byggda på uppfattningen och förståelsen. Den beteendemässiga resulterar i ett handlande byggt på de kognitiva och de affektiva komponenterna (Atkinson et al, 1993).

De psykologiska funktioner som attityden besitter anses vara att den förenklar hanteringen av information från den sociala omvärlden och blir en slags mall för förståelsen av likartade situationer i vardagslivet. En attityd som uttrycks i ord eller handling, kan bidra till att andra skapar och behåller en bild av personen som är förenlig med självuppfattningen (Nationalencyklopedin, 2006). Attityder formade genom egen erfarenhet är starkare än attityder formade av observationer eller sagda uppfattningar. Till exempel miljöutbildning blir mer effektivt genom att eleverna själva får erfara konsekvenser av föroreningar, än det blir med seminarier eller reklam (Bell et al, 1996).

Skolor i allmänhet borde prioritera att påverka elevers attityd till fysisk aktivitet. Ungas hälsa förbättras och samhället tjänar på det i framtiden genom minskade sjukvårdskostnader, såsom medicin, läkare, sjukgymnaster, äldreomsorg, dietister med flera (Ekelund & Nordgren, 2003).

2.3.1 Attityder till ämnet Idrott och Hälsa

Under de senare årtiondena har ämnet Idrott och Hälsa gått mot en mer helhetsinriktad syn på förhållandet mellan kropp och själ. Exempel på detta är förmedlandet av kunskap om sjukdomstillstånd där oro och långvarig stress utgår från kroppsliga åkommor, så kallade psykosomatiska sjukdomar eller utbrändhet som också är en benämning (Raustorp, 2004). Skolan och lärare i Idrott och Hälsa har den viktiga uppgiften, att hjälpa ungdomarna att förse sig med en positiv attityd gentemot fysisk aktivitet för ett större välbefinnande (Vanden Auweele et al, 1999).

Förutom sjukdomar med kopplingar till brist på motion och rörelse har fysisk aktivitet även en påverkan på andra mentala tillstånd såsom depressioner. Individer med lågt självförtroende har också en sämre självbild vilket föder depressioner. Ämnet Idrott och Hälsa har en stor

inverkan på utvecklandet av självkänsla och självförtroendet hos en individ, samt spelar en stor roll för en individs beteende mot andra (Vanden Auweele et al, 1999). En stor del av självförtroendet hos en individ speglas i hur de ställer sig till olika uppgifter. Individer som ser sig klara den aktuella uppgiften har och kommer att ha en större ihärdighet och uthållighet under utförandet och för framtida uppgifter. Detta är viktigt att förmedla i ämnet Idrott och Hälsa, eftersom det är direkt ihopkopplat till en individs attityd (a. a).

De flesta elever anser att det är viktigast att ha roligt när de rör på sig. I en undersökning gjord hösten 2002 gjord på regeringsuppdrag av skolverket, visar det sig att elever själva tycker att de lär sig olika idrottsaktiviteter, att man mår bra genom rörelse och att ta hänsyn till både flickor och pojkar. Elever ansåg sig också ha lärt sig hur man förbättrar sin kondition, styrka och rörlighet men också att ta ansvar för den egna fysiska aktiviteten som förbättrar hur eleven mår (www.skolverket.se).

Under utvärderingen ID-93 fick eleverna som deltog ta ställning till ett antal påståenden om vad det tyckte om idrottsundervisningen i skolan. Eleverna fick ta ställning till frågan: -Vad innebär skolans idrottsundervisning för dig? Efter denna fråga fanns ett antal påståenden som eleverna skulle kryssa i om det stämde in på deras uppfattning. Svaren hos eleverna skiljde sig en hel del mellan storstadseleverna och landsbygdseleverna. Resultatet visade att landsbygdselevernas svar är genomgående mer positiva. Givetvis är det svårt att hitta hållbara förklaringar till detta men faktorer som kan spela in på detta resultat är till exempel samhällsstrukturen, uppväxtmiljön, skolmiljön, familjesituationen, den egna livsstilen samt de egna förväntningarna på ämnet. Det påståendet som flest elever hade som alternativ var att de kände att de blev starkare och fick en bättre kondition. Även påståendet att de mår bättre fick en stor svarskvot (Mattsson, 1995). Vinster från fysisk aktivitet, såsom att må bättre samt en förbättrad hälsa, kommer inte enbart från träning med hög intensitet, utan uppnås redan efter tio minuter. Många korta aktivitetsperioder under dagen kan ackumuleras (Raustorp, 2004).

Samhällsstrukturen, närmiljön samt närheten till naturen har en mycket stor betydelse för en människas utveckling. Det samhälle vi lever i formar även ett barns uppväxtmiljö. Ett barn som växer upp i en storstad bekommer en annan erfarenhetsbakgrund samt eventuellt andra värderingar än ett barn som växer upp på landsbygden. Skolmiljön påverkas också av den rådande "samhällskoden" och de människor som arbetar i skolan. Genom all denna yttre påverkan utvecklar ungdomar successivt sin egen livsstil med sina egna värderingar och

förväntningar (Mattsson, 1995). Lärare måste därför arbeta med ungdomarnas attityder och värderingar då det gäller livsstilsfrågor, som till exempel nyttan med en god hälsa, till den grad att de själva analyserar och värderar olika aktiviteter ur en hälsosynpunkt med en rejäl kunskapsbasis. Det måste ske en förmedling genom skolan och läraren av vikten med kontinuitet i fysisk aktivitet, att den rörelse de får i vardagen har effekt på deras på deras hälsa och välbefinnande (Raustorp, 2004).

Det finns även ett helt annat utbud i olika former i storstaden jämförelsevis med på landsbygden. Detta faktum kan möjligen också leda till att storstadsungdomarnas krav och förväntningar höjs. Deras referensram blir större och de kräver mera. I de mindre orterna är alternativen färre och värderas på ett annat sätt. Detta kan också vara en förklaring till att eleverna på landsorten tycks vara mer nöjda med idrottsundervisningen (Mattsson, 1995).

2.4 Åldersintegrerade klasser

Det är ingen nyhet att det finns klasser med elever av olika åldrar med en gemensam lärare. År 1842 infördes folkskolan i Sverige och då var denna sorts åldersblandning den vanligaste modellen. I början hade lärarna ett system för att få med sig samtliga elever i sina stora klasser och det var att duktiga och oftast de äldre eleverna fick agera lärare. Denna metod övergavs innan den blivit införd i hela landet och klassindelningen blev mer permanent (Sandqvist, 1994). 1858 togs första steget mot en indelning i stadier och årskurser då det lagstadgades om småskolor som skulle inrättas (Vinterek, 2003). Fanns det tillräckligt med barn skulle varje årskurs ha sin egen klass och lärare. Detta blev dock inte fallet på de flesta landsbygder där antalet barn var betydligt mindre (Sandqvist, 1994).

Det vanligaste skälet till att elever av olika ålder undervisats tillsammans i samma klassrum har, under 1900-talet, varit en strävan efter att göra klassens kunskaper mer homogena. Det som är aktuellt för åldersintegrerade klasser nu är att göra de mer heterogena, att se olikheterna mellan elever som en fördel som i sin tur ska tas tillvara på i undervisningen (Sandqvist, 1994). Förr upplevde lärarna undervisningsuppgiften som mycket svår i dessa stora och heterogena elevgrupper, eftersom variationsvidden i dessa klasser var betydligt vidare. Att ta tillvara på elevernas individualitet i undervisningen var en för svår uppgift (Vinterek, 2003).

Ytterligare ett skäl till åldersblandningen har varit det ekonomiska, då det vanligtvis har varit för få antal elever på landsbygden för att dela in dem i åldersgrupper. Detta ledde till att man samlade barnen i större klasser med elever av olika åldrar (Sandqvist, 1994). En möjlighet till ekonomisk möjlighet sågs också i att ha mindre klasser med elever av samma ålder eftersom det inte ansågs behövas examinerade lärare till småskolan, vilket gjorde att de lärarna kunde avlönas lägre. Betoningen lades på att återigen göra klasserna mer homogena med elever som var jämnåriga med varandra (Vinterek, 2003).

Relationen mellan småskola och folkskola var inte helt klar men genom 1882 års folkskolestadga förtydligades den. Där bestämdes det att nybörjare skulle undervisas i småskolan för att ges det första förberedande kunskapsmålet. Den skulle vara i två år och folkskolan var fyraårig. Denna indelning kan ses som en stadiindelning (Vinterek, 2003). Eleverna var dock inte helt bundna till dessa grupperingar, utan de duktigare eleverna kunde hoppa över en årskurs. De elever som var svagare kunde också få gå om en årskurs, vilket var vanligt. Att elever kunde hoppa över och få gå om gjorde att klasserna ändå blev åldersintegrerade, då det på grund av detta blandades äldre och yngre elever (Sandqvist, 1994).

2.4.1 Utvecklandet av åldersintegrering

Under läsåret 1982/1983 visade en kartlägningsundersökning som gjordes av Skolöverstyrelsen i samarbete med Lärarhögskolan i Stockholm (Vinterek, 2003), att det fanns åldersblandade klasser inrättade av pedagogiska skäl i 70 av landets kommuner. Landets samtliga län hade kommuner med denna klassform. Det var vanligast med sådana klasser på lågstadiet och då med klasser som omfattade elever från årskurserna 1-3. Vid en senare gjord undersökning, också utförd av Lärarhögskolan i Stockholm fast nu i samarbete med Skolverket under läsåret 1987/1988, visade det sig att åldersblandade klasser i de tidigare skolåren förekom i 206 av landets kommuner. Här ingick alla klasser som var åldersblandade, oavsett vilka motiv som legat till grund för att de bildats. Ytterligare en undersökning gjordes läsåret 1992/1993 och den visade att klassformen fanns i 238 av landets 286 kommuner, vilket ungefär motsvarar 83 % (Vinterek, 2003).

Åldersblandade klasser är en organisationsform och som andra organisationsformer har den både för- och nackdelar. Det goda som kommer ur en organisering av skolarbete beror helt på det pedagogiska arbete som bedrivs. I denna organisationsform arbetar eleverna med samma

områden men på olika nivåer beroende på personliga, ej åldersrelaterade, förutsättningar (Johansson, 1995). Att blanda elever av olika åldrar kan dock ses som en pedagogisk metod som i sig förenar sig med allt av det som den moderna skolan strävar efter (Sandqvist, 1994).

2.4.2 Fördelar och nackdelar med åldersblandade klasser

Många fördelar ligger i de sociala och personlighetsutvecklande möjligheter som finns i klasser med elever av olika åldrar. Elever av olika åldrar kommer naturligtvis mer i kontakt med varandra i åldersblandade grupper (Hedlund, 1995). Detta medför att eleverna får lära sig att respektera och samarbeta med äldre, yngre och jämnåriga kamrater. De utvecklas genom att skifta mellan att vara den som blir hjälpt och omhändertagen till att vara den som hjälper och tar mer ansvar. Elever stärker på detta sätt sin självkänsla genom att bidra med erfarenhet och kunskap i gruppen (Sandqvist, 1994).

Konkurrens och konflikter blir mindre till följd av att man arbetar med olika saker på olika nivåer. Det blir helt enkelt svårare att jämföra sig med andra i en åldersblandad klass (Vinterek, 2003). Eleverna slipper tävla med andra än sig själva och får känna att de duger (Sandqvist, 1994). Det finns dock en risk att elever kan uppleva det som väldigt påfrestande för sin självkänsla när yngre elever "går om" kunskapsmässigt och eleven kan påverkas negativt av detta (Vinterek, 2003).

Tryggheten ökar genom att rädslan för de äldre minskar när man erbjuds möjligheter att vara kompisar trots åldersgränserna. Till följd av att samverkan och ömsesidig hjälp blir naturlig i den åldersblandade klassen, ökar dessutom gruppkänslan och en större identifikation med kamrater blir möjlig (Vinterek, 2003). Det är ingen som har sagt att kompisar måste vara av samma ålder. Möjligheterna för till exempel mogna fyror att hitta kompisar på sin nivå är större, på samma sätt som omogna sexor lättare kan hitta vänner bland de yngre eleverna. Det är ett faktum att det sker betydligt större interaktion mellan åldrarna i åldersblandade grupper (Hedlund, 1995). Att det kan finnas stora mognadsskillnader är också ett problem för undervisningen. De yngre och mer omogna kan ta mycket tid och prioriteras ofta av läraren, vilket medför att de äldre och mer mogna eleverna kan få mindre hjälp till att gå vidare i kunskapsutvecklingen (Hedlund, 1995).

Genom individualisering och arbete i egen takt ökar elevernas förmåga till eget ansvar och självständighet. Individualiseringen blir en direkt följd av att det inte går att göra lika i en åldersblandad klass (Vinterek, 2003). Eleverna får ta eget ansvar genom att vara med och planera och sen genomföra det individuella arbetet (Sandqvist, 1994). Nackdelen med detta är att självständigheten inte passar alla. De elever som är minst studiemotiverade är de som bäst behöver struktur, trygghet och klara ramar (Vinterek, 2003).

Svagpresterande elever blir gynnade av möjligheter till individualisering eftersom det anses vara lättare att invänta mognad vid inläring av baskunskaper. När det alltid finns yngre kamrater i klassen blir det inte lika uppenbart om en elev inte kan. Det är naturligt i en åldersblandad klass att ha en stor kunskapsspridning (Vinterek, 2003). En svårighet för läraren är, som alltid, att få tid till alla elever i en klass. De elever som klarar sig sämst under dessa förhållande är de svagpresterande (Vinterek, 2003).

2.4.3 Åldersblandade klasser inom ämnet Idrott och Hälsa

I ämnet Idrott och Hälsa kan prestationen vara mycket beroende på åldern när det gäller det praktiska. Storleken och motoriken skiljer sig ofta mellan äldre och yngre elever (Johansson, 1995).

Idrottslektionerna kan användas som ett viktigt pedagogiskt instrument där man kan främja samarbete och tolerans, samt lära eleverna ta ansvar (Johansson, 1995). Genom att låta elever leda moment eller hela lektioner lär du eleverna att ta ansvar, dessutom lär du dem motivera, uppmuntra och berömma sina kamrater (Johansson & Skiöld, 2000). I en åldersblandad klass där ansvarstagande genomsyrar hela skolgången, är ämnet Idrott och Hälsa speciellt användbart för utvecklande av denna färdighet. Men, är inte läraren uppmärksam och medveten om de äldre och fysiskt starkare elevernas färdigheter, kan idrottslektionen förvandlas till en mardröm för de yngre och fysiskt svagare eleverna (Johansson, 1995).

3. Empirisk del

3.1 Metod

Metoden som valdes för undersökningen var en enkätundersökning (Christensen *et al.* 2001). Frågorna i enkäten är formulerade på ett sätt som är begripligt för de elever som ska svara på den (se bilaga 2). Eleverna svarar genom att kryssa i ett av svarsalternativen. En del frågor i enkäten kräver att respondenten motiverar sitt svar, eftersom vissa frågor kräver mer eftertänksamhet än andra. Det finns även tre öppna frågor där respondenterna får beskriva med egna ord hur de ser på idrottsundervisningen, åldersintegreringen och den egna fysiska aktiviteten på fritiden.

De frågor som ställs i enkäten ger svar på hur elevernas attityder till idrottsämnet ser ut, hur de ser på åldersintegreringen i klassen samt hur mycket de har möjlighet till fysisk aktivitet på sin fritid. Efter att ha genomfört enkätundersökningen i de två klasserna skall resultaten jämföras för att se på eventuella skillnader eller likheter.

Innan enkäten besvarades av eleverna skickades ett informationsblad (se bilaga 1) ut till deras föräldrar där undersökningen och elevernas deltagande förklarades. Föräldrarna gavs möjligheten att välja om deras barn skulle få medverka eller inte. Till skolan i storstaden skickades den via e-mail och distribuerades sen av lärarna på skolan till föräldrarna. Under förberedelserna till den delen av undersökningen som skulle genomföras i skolan på landsbygden, var det enligt elevernas klassföreståndare inte nödvändigt med att informera föräldrarna. Detta beslut tog läraren efter att ha sett enkäten och hört om syftet med undersökningen.

Undersökningen i skolan på landsbygden gjordes på en förmiddag efter ett planerat besök i klassen. Eleverna svarade i en rofylld atmosfär där de även hade möjlighet till att fråga om det de inte förstod. Det var dock inte någon elev som hade problem med förståelsen. Detta medförde att eleverna kunde besvara enkäten i egen takt.

Till skolan i miljonstaden fick enkäten skickas via e-mail enligt överenskommelse med personalen där. Lärarna kopierade upp enkäten och utförde undersökningen, skickade den sedan tillbaka via post. Den här processen gick dock inte inom den tänkta tidsramen, utan

drog ut på tiden. Enligt lärarna var det dock inte några problem med förståelsen här heller, samt att eleverna hade gott om tid att besvara enkäten.

Eftersom tiden var en faktor i genomförandet av undersökningen lades den tid som fanns på endast ett utskick av enkäten. Ingen pilotstudie gjordes.

3.2 Problemprecisering

- Hur är elevernas attityder till undervisningen i ämnet Idrott och Hälsa?
- Hur är elevernas attityder till åldersintegreringen?
- Hur ser elevernas möjligheter ut, till fysisk aktivitet på fritiden?

3.3 Urval av respondenter

Klassen på skolan i storstaden som vi utförde undersökningen i, valdes eftersom det var den åldersblandade grupp av elever som hade tillgång till en idrottsanläggning en gång i veckan. Valet av skola på landsbygden blev till eftersom det var den skola som hade den mest likartade åldersblandningen på eleverna i klassen.

3.4 Material

Undersökningen genomfördes på två olika skolor som tidigare nämnts. Den ena skolan ligger på Sveriges landsbygd och den andra skolan ligger i en miljonstad utomlands.

Landsortsskolan är en liten skola med två stycken barnskoleklasser, två stycken tre-till fem-klasser och en förskoleklass. Skolan ligger i en liten by 6 km utanför en medelstor stad och har närhet till naturskyddsområde samt grönområden. Skolan består av två byggnader där den ena byggnaden är förskola och den andra är skola. Tillsammans har de en rastplats som består av en basketbollplan samt en relativt stor asfaltplan för diverse aktiviteter. Vid förskolan finns även sandlådor och diverse leksaker för de små barnen. Skolgården är i princip helt täckt av asfalt för de större barnen.

När det gäller idrottsundervisningen under vinterhalvåret åker klasserna buss i sex kilometer för att komma åt en idrottshall. Den idrottshall de använder sig av tillhör egentligen en annan skola men det finns utrymme att låna den under de tillfällen som skolan behöver den. Idrottshallen består av en plan som är nästintill fullmått. Med fullmått menas en

handbollsplan. I idrottshallen finns det utrustning för att kunna utföra de flesta moment som skall finnas med enligt kursplanerna.

Klassen undersökningen genomfördes i består av 13 pojkar och 10 flickor. De går i en åldersblandad klass med elever i årskurs 3 till 5.

Storstadsskolan är en svensk skola utomlands som består av en förskoleklass, en klass med elever från förskolans sista år till årskurs tre samt en klass med årskurs fyra till årskurs sju. Skolan ligger mycket centralt i storstaden, vars innerstad befolkas av omkring två miljoner invånare. Närhet till grönområde finns dock då det ligger en stor park endast ett par minuters gångväg från skolan. Parken är dock oftast besökt av väldigt mycket folk och det finns strikta regler var man får lov att vara i parken. Ett exempel på detta är att gräset endast får beträdas under sommarmånaderna. Skolbyggnaden är högst upp i ett tre våningar högt hus. Eftersom skolan ligger mitt inne i staden finns det mycket begränsade områden för barnen att röra sig under rasterna. Skolgården är endast ca 15 kvadratmeter stor med en fontän i mitten. Hela skolgården består av gatsten. För att avskärma skolgården finns en stor grind som eleverna inte får gå utanför. Eftersom skolgården inte är tänkt som en skolgård från början finns det inga specifika aktiviteter som föreslås utan eleverna får låta fantasin flöda då det är dags för rastaktiviteter.

För att eleverna skall kunna komma till idrottshallen krävs att de promenerar cirka 20 minuter. Idrottshallen har fulla mått men delas in i två lika stora sektioner. En av dessa sektioner får eleverna använda. Något material förutom sju stycken mattor erbjuds inte i själva idrottshallen utan önskas det får det tas med från skolan. Vid till exempel bollspel har skolan fem basketbollar och två volleybollar och en samling mjukbollar att tillgå. Det finns även andra redskap skolan kan erbjuda, som till exempel rockringar och hopprep.

Klassen undersökningen genomfördes i bestod av elever i årskurs 3 till 7. Det var 7 pojkar och 13 flickor som medverkade.

3.5 Etiska övervägande

Undersökningen som genomfördes var inte på något sätt integritetskränkande men det ansågs ändå nödvändigt att kontakta föräldrarna för att informera om vad som eleverna tog del av. Dock informerades inte föräldrarna till eleverna på landsbygden efter överläggning med deras klassföreståndare, som inte ansåg att det var nödvändigt.

4. Resultat

Respondenternas svar och motiveringar är sammanställda och sorterade utefter frågeställningarna i syftet.

4.1 Elevernas attityder till idrottsundervisningen

Landsortseleverna tycker att det är roligt att ha idrott i skolan. Både flickorna och pojkarna har svarat övervägande positivt. Samtliga elever från storstadsskolan är också positiva till idrottsundervisningen. Ingen av eleverna har svarat nej på frågan om de tycker att det är roligt att ha idrott i skolan.

Landsortselevernas attityder till bollspel i skolan är övervägande positivt. Även om ett fåtal inte tycker någonting eller en som tycker att det är tråkigt. På storstadsskolan tycker majoriteten att det är roligt att ha olika former av bollspel i skolan. Endast en elev var likgiltig gentemot övningarna med boll.

Landsortselevernas attityd till området gymnastik i idrottsundervisningen är övervägande positiv. Pojkarna är mer positiva till detta område än flickorna bland landsortseleverna. Däremot är tjejerna i storstadsskolan mer positiva till gymnastikundervisningen än pojkarna som är övervägande negativa till detta område.

Enligt uppgifter från läraren på landsortsskolan har racketsporter inte förekommit i någon större utsträckning i idrottsundervisningen. På grund av detta är resultaten från landsortseleverna ej riktigt mätbara. I storstadsskolan har racketsportundervisning dock förekommit och eleverna där är övervägande positiva men en elev har svarat negativt.

När det gäller lekar är landsortselevernas attityd övervägande positiv. Endast en elev är missnöjd med de lekar som genomförs under idrottsundervisningen. Storstadseleverna är även de positiva till de lekar som bedrivs.

Gymnastiksalen där landsortseleverna har idrott är de nöjda med. De flesta tycker att den för det mesta håller måttet för deras önskemål. En elev är dock för det mesta missnöjd med vad gymnastiksalen har att erbjuda. Samtliga elever från storstadsskolan har svarat att de är oftast nöjda med lokalen där idrottsundervisningen bedrivs.

Landsortseleverna tycker generellt sett att det finns tillräckligt med redskap i gymnastiksalen. Det är bara två elever som visar upp en missnöjd attityd då det gäller redskap. Attityden hos storstadseleverna är blandad. En tredjedel av eleverna är för det mesta missnöjda med utbudet av redskap i idrottsundervisningen. Resterande storstadselever var för det mesta eller alltid nöjda med utbudet.

4.2 Elevernas attityder till åldersintegreringen

På landsortsskolan trivs eleverna med att ha idrott med sin klass. De flesta trivs alltid medan vissa inte är fullt lika positiva. Storstadseleverna är alla positiva till att ha idrott med sin klass. Inte någon har uttryckt ett missnöje med klassen de har idrott med.

Attityden till åldersintegreringen i klassen tycker eleverna på landsortsskolan är positiv. Ingen tycker att det är jobbigt att de andra eleverna är äldre eller yngre. Det större antalet bland storstadseleverna tyckte att det för det mesta inte var jobbigt medan ett par av eleverna ansåg att det oftast var jobbigt med ålderskillnaden.

På frågan om eleverna hellre skulle vilja ha idrott med elever av samma ålder, är landsortseleverna en aning splittrade. En del tror att deras idrottsundervisning hade blivit roligare och en del tycker att det är bra som de har det. Åldersmässigt är det de äldre eleverna som tycker att det hade varit bättre om undervisningsgrupperna hade varit åldershomogena. I storstaden var resultatet liknande. De flesta av de äldre eleverna ansåg att det möjligtvis hade varit bättre att ha idrott med elever i samma ålder. Endast en liten del ställde sig helt emot att ha idrott i åldershomogena grupper.

4.3 Elevernas möjligheter till fysisk aktivitet på fritiden

Endast fyra stycken av alla landsortseleverna sysslar inte med någon idrott utanför skolan. Alla pojkarna sysslar med någon idrott på sin fritid medan de fyra som inte hade någon idrott på fritiden, var flickor. Bland storstadseleverna var det endast en som inte var aktiv inom någon idrott på sin fritid.

Förutom de landsortselever som inte idrottar alls, idrottar de flesta minst två gånger i veckan. Pojkarna är aktiva fler gånger i veckan med sin idrott jämfört med flickorna. Eleverna på landsortsskolan sysslade med sin idrott betydligt fler gånger i veckan än storstadseleverna.

Den största delen av pojkarna i storstaden var endast aktiva inom sin idrott en gång i veckan medan tjejerna var aktiva två gånger i veckan eller fler.

Cirka en tredjedel av eleverna på landsortskolan anser att de inte kan syssla med sin idrott i den utsträckning de skulle vilja. Detta beror dock inte på platsen där de bor. Bland storstadseleverna kunde majoriteten inte syssla med sin idrott så ofta som de ville. Detta är på grund av platsen där de bor.

De flesta av landsortseleverna har möjlighet att leka och röra sig på gatan där de bor. Två stycken flickor påstår dock att de för det mesta inte kan göra detta och en pojke påstår att han aldrig kan göra det. Bland storstadseleverna är det nästan hälften som inte hade möjlighet att vara på gatan för att leka eller röra sig, på grund av platsen där de bor.

5. Resultatdiskussion

5.1 Elevernas attityder till idrottsundervisningen

Attityderna till ämnet Idrott och Hälsa är väldigt positiva från alla respondenterna. Detta kan tyda på att de trivs väldigt bra med sin idrottsundervisning. På skolan i storstaden har eleverna idrott vid ett tillfälle i veckan och det kan synas lite men de är nöjda. Två av eleverna i storstadsskolan skriver också mycket riktigt att de gärna hade velat ha mer idrott i skolan än en gång i veckan. Eleverna på landsbygden har inte kommenterat deras idrottsundervisning mer än att de tycker att den är bra och varierande. Elevernas svar tyder inte på det Mattssons (1994) undersökning visade. Landsortseleverna och storstadseleverna lever förmodligen på olika sätt i vardagen men deras attityder till idrottsämnet är lika positiva.

När det gäller de olika momenten inom idrottsundervisningen tyder det generellt på att de flesta av eleverna är nöjda med momenten bollspel, gymnastik, racketsporter samt lekar. I storstadsskolan tycker pojkarna att det generellt sett inte är så roligt med gymnastikmomentet medan de på landsortsskolan är mer positiva till gymnastiken. Detta kan bero på materialbristen hos storstadsskolan där det inte finns tillgång till många av de redskap som behövs då gymnastikundervisning genomförs. Övningarna kan lätt bli enformiga då inte redskap finns. Erfarenheter visar även att pojkar generellt sett inte är överförtjusta i gymnastikmomentet utan sysslar hellre med bollspel eller lekar under idrottslektionerna. När det gäller landsortseleverna är det dock tvärtom. Pojkarna är mer positiva till gymnastikmomentet än vad flickorna är. Anledningen till detta resultat är svårt att säga.

När det gäller bollspel är båda skolornas elever mycket positiva. Skillnader mellan skolorna i detta fall är materialet som finns att tillgå. På landsbygdsskolan finns det rikligt med bollar för att kunna genomföra de olika bollspelen medan på storstadsskolan finns det endast ett fåtal bollar som eleverna får samsas om. Eleverna på storstadsskolan är dock inte missnöjda med detta faktum utan känner till förutsättningarna och gör det bästa möjliga av situationen. Det är svårt att sja om hur landsortseleverna hade reagerat om de var i storstadselevernas situation men ett visst missnöje hade förmodligen uppstått om de fått samma förutsättningar. För att förtydliga storstadselevernas attityder ytterligare visar resultaten av attityderna till racketsporter. Eftersom eleverna i landsbygdsskolan inte haft racketsporter som en del i undervisningen bortses deras svar. Storstadseleverna har dock haft detta moment och

förutsättningarna för att de skall kunna spela badminton är tio stycken racketar på tjugo stycken elever. Trots detta faktum är eleverna positiva till racketsportmomentet i skolan vilket ytterligare stärker att de har en väldigt positiv attityd till idrottsämnet trots de ringa förutsättningarna.

5.2 Elevernas attityder till åldersintegreringen

På det stora hela är båda grupperna nöjda med de elever de har idrottsundervisning tillsammans med. Det nämns i många av elevernas motiveringar att det är roligt att ha Idrott med elever som är äldre och yngre. De säger att det inte spelar någon roll vilken ålder deras kompisar har, alla får vara med. En motivering från en elev i landsbygden löd, att en elev inte behöver vara bättre än någon annan bara för att den är äldre.

Det fanns några elever som uttryckte att det inte är så kul med de yngre. Äldre och mer fysiskt utvecklade elever kan känna frustration över att de ibland yngre och mindre, kräver ett lägre tempo och nivå på undervisningen. De mer mogna eleverna får då mindre hjälp i sin kunskapsutveckling (Hedlund, 1995).

Eleverna på båda skolorna trivs med den rådande åldersblandningen och nämner en del av de fördelar som tagits upp tidigare i arbetet. Att eleverna är nöjda med klassen och att det inte anses jobbigt med att ha elever i olika åldrar, visar en stor positiv gruppkänsla. Till följd av att elever i olika åldrar kommer i mer kontakt med varandra i en åldersblandad klass blir interaktionen, elevernas samverkan och den ömsesidiga hjälpen mellan äldre och yngre elever mer naturlig (Vinterek, 2003). De flesta motiveringar var också väldigt positiva. En elev skrev att det är bra att ha med yngre elever och en annan skrev att de äldre är snälla och låter en göra saker före dem. En nackdel som finns är, som en elev i storstaden beskrev, att det är jobbigt när den yngre är bättre på något än den äldre. Att en yngre elev ”går om” en äldre elev kunskapsmässigt, kan vara mycket påfrestande för en elevs självkänsla (Vinterek, 2003). Dock, uppbyggandet av en elevs självkänsla och självförtroende, är något som får stor hjälp från undervisningen i ämnet Idrott och Hälsa (Vanden Auweele et al, 1999).

Det finns några elever som har uttryckt ett visst missnöje med åldersblandningen i klasserna. De flesta av dessa elever har varit bland de äldre. I en motivering stod det att det nog skulle vara roligare med idrott tillsammans med elever som var jämnåriga. Ett par elever nämnde att

det hade varit bra med jämnåriga elever eftersom det inte hade blivit så ojämnt, att alla hade varit ungefär lika bra. Storleken och motoriken skiljer sig ofta mellan de flesta fjärdeklassare jämfört med sjätteklassare (Johansson, 1995).

5.3 Elevernas möjligheter till fysisk aktivitet på fritiden

Undersökningen visade att eleverna i storstadsskolan utförde aktiviteter på fritiden i en större utsträckning än landsortseleverna. I Mattssons (1994) undersökning, som visserligen är betydligt mer omfattande, är resultatet tvärtom. Möjligheterna till fysisk aktivitet i storstaden har möjligtvis utvecklats under den tid som gått sedan Mattssons (1994) undersökning. Av alla svar vi fick på frågan, om de utövade någon form av fysisk aktivitet på fritiden, var det endast flickor som svarade att de inte gjorde det. I Mattssons (1994) undersökning visar resultatet att flickorna har en större procent som utövar fysisk aktivitet på fritiden generellt både i storstaden och på landsbygden. Alltså stämmer inte heller detta överens med vår undersöknings resultat.

Enligt den genomförda undersökningen är landsortseleverna fysiskt aktiva betydligt oftare än stadseleverna. På landsbygden är pojkarna ofta aktiva under tre eller fler tillfällen i veckan medan pojkarna i storstaden inte är aktiva mer än en eller maximalt två gånger i veckan. Värt att notera är att endast en av pojkarna i storstaden var aktiv mer än en gång i veckan resterande antal bara en gång i veckan. Flickorna på landsbygden var inte aktiva inom sin idrott mer än flickorna i storstaden. Flickorna i storstaden var genomsnittligt aktiva två gånger i veckan.

Mattsson (1994) menar efter sin undersökning på att praktiska och ekonomiska problem som till exempel transporter, utrustning och föräldrars möjlighet till engagera sig finns både i storstaden och på landsbygden. Dessa problem märks av även i denna undersökning. Svaren från landsortsskolan visar att ingen av eleverna där har några hinder och platsen där de bor sätter inga käppar i hjulet för att de skall kunna vara aktiva i den omfattning de vill. En del av eleverna på landsorten menar dock på att de inte kan syssla med sin idrott i den utsträckning de vill men beroende av andra orsaker. Många av eleverna sysslar med aktiviteter som går att bedriva i närheten av där de bor vilket leder till att de ofta själva kan ta sig dit på egen hand. För storstadseleverna var situationen tvärt om. Många av eleverna där ville syssla mer med sin aktivitet än de kunde. Alla svarade inte att det var på grund av platsen där de bor men majoriteten ansåg det. I deras egna kommentarer syns det tydligt att eleverna i storstaden är

betydligt mer beroende av föräldrar när det gäller att ta sig till deras aktiviteter. Det finns dock mycket bra kommunala förbindelser i staden men för elever i den åldern är det inte lämpligt att ge sig ut på egen hand. En annan anledning som eleverna beskriver är att det är svårt att hitta rätt aktivitet eftersom det finns så många att välja på. Utbudet är enormt i staden men det tar samtidigt tid att transportera sig i en storstad, speciellt om aktiviteterna finns att tillgå i utkanten av staden.

När det gäller friheten att vara ute och leka på gatan där de bor är skillnaden mellan landsbygdseleverna och storstadseleverna givetvis stor. Skillnaden beror till stor del av bostadsformen men samtidigt också på trafiksituationen på gatan eller på gården. I samhället där landsortseleverna bor är bostadsformen i regel villor vilket medför att de har trädgårdar att tillgå. Gatorna och gårdarna i landsorten är inte heller speciellt trafikerade vilket också leder till en större säkerhet för eleverna. Anledningen till att föräldrarna tillåter sina barn att vara ute beror förmodligen på att de känner till grannskapet och att de känner att barnen är trygga i den miljö de befinner sig i. Storstadselevernas boendesituation är mestadels i lägenhet inne i staden vilket medför att det är svårare för dem att kunna röra sig fritt på gatorna. På gatorna i staden finns det inte utrymme att leka eller göra någon annan aktivitet. I vissa fall finns innergårdar där de kan leka men alla har inte den möjligheten. De elever som svarat att de kan vara ute och leka i storstaden syftar till att de kan vara på gården som tillhör huset där de bor. Trafiksituationen i storstaden är en stor fara som även den medför att det inte är lätt att kunna leka på gatan. Många som bor i en storstad bor även i en liten lägenhet då det är väldigt dyrt att bo i en stor och det leder också till att barnen behöver komma ut och röra på sig. Föräldrar är dock mycket restriktiva, av förståeliga skäl, till att låta sina barn leka på gatan eller på gården. Detta på grund av att det inte finns samma trygghet i omgivningen. För att barnen skall få komma ut och röra på sig krävs det att en vuxen följer med och i dagens samhälle där båda föräldrarna ofta har karriärer blir det svårt att hinna med. I storstaden finns det emellertid möjlighet till att barnen får röra på sig i parker.

6. Diskussion

Syftet med arbetet var att undersöka attityder till undervisning i ämnet Idrott och hälsa och åldersintegrerade klasser, hos elever på en svensk skola i en miljonstad utomlands och jämföra resultatet med en svensk skola på Sveriges landsbygd. Det skulle också undersöka elevernas möjligheter till fysisk aktivitet på fritiden. Syftet har blivit uppfyllt och jämförelsen har blivit gjord.

Det blev ett mer annorlunda resultat än vad som var väntat. Under förundersökningarna som gjordes hittades material som tydde på stora skillnader i attityder och möjligheter hos elever i storstaden jämfört med elever i mindre orter. Resultatet för denna undersökning visar tendenser till annat. Eleverna som ställde upp i undersökningen visade sig ha väldigt snarlika möjligheter och attityder till idrottsaktiviteter. Möjligheterna för att bedriva fysisk aktivitet på fritiden var på båda skolor begränsade, men av olika anledningar. I storstaden kunde det bero på trafik och på landsbygden berodde det på avståndet till de flesta aktiviteter. Skillnaderna i attityderna till idrottsundervisningen och åldersintegreringen var också de likartade. Några elever hade åsikter och motiveringar som skilde sig från de andra, vilket blev nämnt i analysen. Samtliga elever visade sig ha en väldigt god och sund inställning till både undervisningen i ämnet Idrott och Hälsa, samt att de gick i en åldersblandad klass. Detta trots deras ringa resurser, vilket är anmärkningsvärt. Resultatet hade kanske varit annorlunda om jämförelsen också hade innefattat elever som gick på gymnasienivå och om skolan hade goda resurser.

I nästan vilken yrkesgrupp du än tillhör då du jobbar med människor, kommer du även i kontakt med människornas attityder. Dessa attityder står till grund för hur man ställer sig till ny information och andra människors handlingar. Detta är något lärare möter varje dag när de undervisar sina elever. Finns inte viljan eller inställningen hos eleven att ta till sig det som förmedlas, blir undervisningen lidande. Många gånger blir det att läraren får lägga ner mer tid på de elever som av olika skäl inte tar till sig kunskapen och mindre tid till att mätta de mer kunskapshungriga eleverna. Attitydnivån i en klass är oftast allt annat än jämn, men kan man som lärare förmedla nyttan och fördelarna med en god inställning och därigenom skaffa en jämnare nivå, blir undervisningen bättre för både eleverna och läraren. Ett sätt att göra detta är att ge eleverna mer egna erfarenheter av det gällande ämnet. Som vi beskrev tidigare ger denna sortens erfarenhet en starkare effekt på elevens attitydutveckling. Den ger en bättre

uppfattning och förståelse, vilket medför en mer positiv känsla hos eleven. Detta resulterar i att eleven handlar på ett mer rationellt sätt.

6.1 Metoddiskussion

Undersökning gjordes genom en enkätundersökning där själva svaren analyserades och inte bara antalet. Detta gav en inblick i deras uppfattning om de aktuella frågeställningarna. Möjligtvis skulle det ha givit en bredare syn över elevers attityder om antalet respondenter hade varit fler. Däremot hade resultatet förmodligen varit liknande, om undersökningen hade varit med elever av samma ålder som tidigare.

Enkäten fungerade och det blev inga oklarheter för eleverna när de skulle svara på frågorna. Likväl hade det varit säkrare om en pilotstudie utförts innan den tänkta undersökningen hade verkställts eftersom oavsett vilka och hur mycket förberedelser som görs inför en undersökning, kan det bli missförstånd och missuppfattningar.

Eftersom enkäten till skolan i storstaden utomlands skickades ut via e-mail, dröjde det innan resultatet kunde sammanställas och analyseras då det tog tid att få tillbaka det. Ett visst dröjsmål var planerat, men återskicket tog ännu längre tid. Tiden blev däremot ingen negativ faktor när eleverna i skolan på landsbygden skulle svara på enkäten. Detta tack vare att den lämnades ut och lämnades in under ett besök. Frånsett från utlämnandet av enkäten, var förutsättningarna i form av tid och instruktioner lika.

En aspekt av undersökningen som inte togs i beaktning var elevernas socioekonomiska förhållande. Skillnaderna mellan de respektive familjerna ekonomiska och sociala status kan vara av betydelse för delar av undersökningen. Detta gäller främst deras fysiska aktiviteter på deras fritid och inte i skolan. Elevernas attityder till ämnet och klassförhållandena i skolan ansåg vi inte vara beroende av deras socioekonomiska status. Däremot skulle frågan om deras möjligheter till fysisk aktivitet på fritiden utvidgas genom att lägga till en undersökning om deras socioekonomiska status.

7. Sammanfattning

Syftet med vårt arbete var att få en insikt i hur attityder till fysisk aktivitet i skolan och på fritiden skiljer sig mellan elever i en miljonstad utomlands, jämfört med elever på Sveriges landsbygd. Undersökningen omfattade även hur elevernas attityder till den rådande åldersintegreringen i skolan.

I vår litteraturgenomgång visade vi resultat på en tidigare undersökning som handlar om skillnader mellan undervisning i storstad och på landsbygd, i ämnet Idrott och Hälsa. Vi redogör även en förklaring angående attityder och dess innebörd för ämnet Idrott och Hälsa. Åldersintegreringens historia och utveckling, samt deras för- och nackdelar finns även de med för att ge en vidare förståelse för de aktuella elevernas situation i skolan.

Den empiriska undersökningen gav svar på de frågeställningar som fanns i vårt syfte. Undersökningen gjordes genom en enkät som gavs ut till de två olika skolorna. En av skolorna var en svensk skola utomlands, belägen i en miljonstad. Den andra skolan var placerad på Sveriges landsbygd och båda skolorna hade åldersintegrerade klasser, samt begränsade resurser i form av material och utrustning till att bedriva fysiska aktiviteter under skoltid. Genom denna enkät och dess frågor, fick vi den insikt vi efterlyste i vårt syfte.

Resultatet för undersökningen visade på att skillnaderna inte var så utmärkande. Eleverna på båda skolorna visade sig ha en positiv attityd till fysisk aktivitet i skolan och på fritiden. Trots det ringa utbudet av material och utrustning var de nöjda med skolans idrottsundervisning. Angående den gällande åldersintegreringen var de äldre eleverna mer angelägna om att ha idrottsundervisning med elever av samma ålder, än de yngre. Denna uppfattning delades av eleverna på båda skolorna. När det gällde den fysiska aktiviteten som bedrevs på fritiden, var landsortseleverna mer aktiva än de eleverna i storstaden. Den spontana rörelsen är också större hos landsortseleverna, till följd av deras olika boendesituationer.

Referenser

Atkinson, L. Rita, Atkinson, C. Richard, Smith, E. Edward, Bem, J. Daryl (1993). *Introduction to Psychology – eleventh edition*. Fort Worth: Harcourt Brace College Publishers

Auweele, Yves Vanden et al. (1999). *Psychology for Physical Educators*. Leeds: Human Kinetics

Bell, A. Paul. Greene, C. Thomas. Fisher, D. Jeffrey. Baum, Andrew (1996). *Environmental Psychology*. Fort Worth: Harcourt Brace College Publishers

Carlsson, Christian. (1999). *Självförtroende*. Kristianstad: Examensarbete Högskolan Kristianstad, G ; 208

Christensen, L., Andersson, N., Engdahl, C. & Haglund, L., (2001). *Marknadssundersökning – en handbok*, Studentlitteratur Lund

Ejlertsson, Göran. (2005). *Enkäten i praktiken*. Lund: Studentlitteratur

Ekelund, Sara. (2003). *Barns inställning till Idrott och Hälsa*. Kristianstad: Examensarbete Högskolan Kristianstad, G ; 493

Hedlund, Eric. (1995). *Åldersblandad undervisning i praktiken. Häftet för didaktiska studier nr 51*. Stockholm: HLS Förlag

Johansson, Ann Catrin. (1995). *Elevmedverkan och åldersblandat i åk 4-6*. Falköping: Ekelunds Förlag

Mattsson, Lennart. (1994). *Idrott på landsbygd och i storstad*. Stockholm: Skolverket

Nationalencyklopedin (www.ne.se) 2006-04-23

Raustorp, Anders. (2004). *Att lära fysisk aktivitet*. Uppsala: Kunskapsföretaget

Sandqvist, Karin. (1994). *Åldersintegrerad undervisning*. Stockholm: HLS Förlag

Svenska Akademiens Ordbok, www.saob.se, 2006-11-15

Vinterek, Monica. (2003). *Åldersblandade klasser – Lärares föreställning och elevers erfarenheter*. Lund: Studentlitteratur

Artikel

<http://www.skolverket.se/sb/d/246/a/1367> 2006-05-04